

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 21, 2016

Nummer 21, 2016

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2223](#) 30-09-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:2135](#) 23-09-2016

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:2954](#) 14-09-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:3715](#) 13-09-2016

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2016:7553](#) 16-09-2016

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:4719](#) 31-08-2016

RECHTSPRAAK

***Vaststelling vorderingen bij ouderlijke boedelverdeling.
Successieaangifte niet bindend.***

De Hoge Raad verwerpt zonder nadere motivering het cassatieberoep tegen het arrest van Hof Den Haag van 21 augustus 2012 (ECLI:NL:GHSGR:2012:BY2203). De klachten kunnen niet tot cassatie leiden, aldus ook de A-G in zijn conclusie.

In deze casus ging het om de vaststelling van de onderbedelingsvorderingen van de kinderen op vader, uit hoofde van het ouderlijke boedelverdelingstestament van moeder (art. 4:1167 oud BW). Na vaders overlijden was stiefmoeder, via de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW), verplicht tot voldoening van de vorderingen. Volgens stiefmoeder was de successieaangifte die vader na moeders overlijden had ingediend, bepalend voor de omvang van de vorderingen. Volgens het hof was die aangifte niet bindend in dit verband. Vader en de kinderen hadden de vorderingen nooit vastgesteld. Het beroep van stiefmoeder op verjaring en rechtsverwerking wees het hof af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 30-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2223

Zaaknummer: 15/01999

Rechters: A.M.J. van Buchem-Spapens, G. Snijder en C.E. du Perron

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 4:13 BW

RECHTSPRAAK

Leegwaarderatio verhuurde woningen Successiewet ongeldig als werkelijke waarde lager (10% of meer) is. Hoge Raad laat arrest Hof Amsterdam in stand.

Zoon erft in 2010 verhuurde woningen van zijn moeder. In geschil is de waardering hiervan voor de erfbelasting. De inspecteur past op de WOZ-waarde de leegwaarderatio toe (art. 21 lid 8 SW 1956, art. 10a UB SW 1956). De zoon toont voor een aantal woningen aan dat de aldus berekende waarde in betekenende mate (10% of meer) afwijkt van de verhuurde waarde in het economische verkeer.

Hof Amsterdam (5 november 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:487) oordeelde als volgt.

Artikel 10a UB SW 1956 is in zoverre onverbindend, gelet op het arrest van de Hoge Raad van 3 april 2015 (ECLI:NL:HR:2015:812, *BNB* 2015/174). De Hoge Raad oordeelde toen voor de Wet IB 2001 dat de stapeling van forfaits bij verhuurde woningen (art. 17a UB Wet IB 2001) in strijd is met Europees recht voor zover de forfaitaire waardering voor 10% of meer hoger is dan de werkelijke waarde. Sinds 1 januari 2010 geldt voor de erf- en schenkbelasting een vergelijkbare stapeling van forfaits door artikel 10a UB SW 1956.

Volgens de Hoge Raad heeft het hof het arrest *BNB* 2015/174 (inkomstenbelasting) terecht doorgetrokken naar de schenk- en erfbelasting.

De wetgever heeft met artikel 21 lid 8 SW 1956 willen voorkomen dat het gebruik van de WOZ-waarde bij de heffing van schenk en erfbelasting ertoe leidt dat verhuurde woningen in aanmerking worden genomen voor een waarde die te ver afwijkt van de waarde in het economische verkeer (vgl. *Kamerstukken II* 2008/09, 31 930, nr. 3, p. 36). In overeenstemming daarmee is opgemerkt dat artikel 10a UB SW 1956 zal verzekeren dat de heffingsgrondslag marktconform zal zijn (vgl. *Kamerstukken II* 2008/09, 31 930, nr. 9, p. 91). Artikel 10a UB SW 1956 heeft derhalve met artikel 17a UB Wet 2001 gemeen dat de door de wetgever gedelegeerde bevoegdheid beperkt is tot het treffen van een regeling waardoor de heffingsgrondslag bij benadering overeenkomt met de waarde in het economische verkeer van verhuurde onroerende zaken.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 23-09-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:2135

Zaaknummer: 15/05738

Rechters: R.J. Koopman, C. Schaap, M.A. Fierstra, Th. Groeneveld en J. Wortel

Wetsartikelen: 21 SW 1956, 10a UB SW 1956, 17a UB Wet IB 2001 en 1 Eerste Protocol EVRM

RECHTSPRAAK

Successiewet. Waar woonde erflater bij overlijden?

Een Nederlandse erflater is in 2011 in Nederland overleden, nadat hij jaren in Spanje had gewoond. In 2010 is erflater wegens ziekte teruggekeerd naar Nederland. Zijn erfgenaam verschilt met de inspecteur van mening over erflaters woonplaats bij overlijden in de zin van artikel 1 lid 1 SW 1956.

Waar iemand woont, wordt naar de omstandigheden beoordeeld (art. 4 lid 1 AWR). Naar vaste jurisprudentie heeft een natuurlijk persoon zijn woonplaats in Nederland, indien hij een duurzame band van persoonlijke aard met Nederland heeft. Bepalend daarbij is of uit omstandigheden blijkt dat de banden van de belastingplichtige met Nederland voldoende sterk zijn om te kunnen aannemen dat hij hier te lande het duurzame middelpunt van zijn persoonlijke levensbelangen heeft.

Voor de woonplaatsbepaling kan de (innerlijke) wil van erflater weliswaar van belang zijn, maar deze vormt op zichzelf niet een afdoende omstandigheid bij de beoordeling. De wil heeft alleen betekenis voor zover deze uit de waarneembare feiten blijkt of daaruit kan worden afgeleid (HR 18 juni 1952, B. 9247). Het inwonerschap vereist voorts niet noodzakelijk een verblijf met een permanent karakter (HR 24 februari 1954, ECLI:NL:HR:1954:AY2814). Naar vaste jurisprudentie kan artikel 4 AWR niet uitsluiten dat een in Nederland woonachtig persoon ingevolge de wetgeving van een ander land aldaar (ook) zijn woonplaats heeft, zodat sprake is van een dubbele woonplaats (HR 6 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BQ2085).

De rechtbank leidt in dit geval uit de omstandigheden af dat erflater bij overlijden in Nederland woonde.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 16-09-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2016:7553

Zaaknummer: HAA - 15 _ 1771

Rechters: T.N. van Rijn, A.A. Fase en M.W. Koenis

Wetsartikelen: 1 SW 1956 en 4 AWR

RECHTSPRAAK

Hof machtigt meerderjarigenbewindvoerder om de niet-opeisbare erfdelen van de kinderen voortijdig uit te keren, ten laste van rechthebbende.

Zoon is meerderjarigenbewindvoerder van moeder. Hij en zijn broer (enige kinderen) hebben een onderbedelingsvordering op moeder krachtens de wettelijke verdeling van de nalatenschap van vader (art. 4:13 BW). De meerderjarigenbewindvoerder verzoekt namens moeder om machtiging voor het voortijdig voldoen van de vorderingen aan beide kinderen (art. 1:441 lid 2 BW). Moeder woont in een zorgcentrum en voor haar resteert na aflossing voldoende vermogen, aldus de bewindvoerder.

De rechtbank wees de machtiging af, om de reden dat de vorderingen nog niet-opeisbaar zijn.

Het hof kent de machtiging toe. De zoon eist de vordering niet op als schuldeiser, maar verzoekt als vertegenwoordiger van moeder om toestemming voor voortijdige aflossing (art. 4:17 lid 1 BW).

Aangezien beide kinderen en moeder zelf instemmen met het verzoek, wijst het hof dit toe.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 14-09-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:2954

Zaaknummer: 200.196.651/01

Rechters: J.A. van Kampen, A.H.N. Stollenwerck en P.B. Kamminga

Wetsartikelen: 1:441 BW, 4:13 BW en 4:17 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Rechtsvorderingen ten behoeve van de onverdeelde nalatenschap.

Vijf kinderen erven van vader. Erfgenaam Y stelt rechtsvorderingen in tegen erfgenaam X en de dochters van X. Het hof verklaart Y niet-ontvankelijk.

Het beheer van de nalatenschap, waaronder het instellen van rechtsvorderingen, geschiedt in beginsel door de deelgenoten tezamen (art. 3:170 BW). Een deelgenoot is zelfstandig bevoegd om ten behoeve van de gemeenschap een rechtsvordering in te stellen tegen een derde, maar X is geen derde. Rechtsvorderingen jegens een andere deelgenoot kunnen bij de verdeling van de gemeenschap aan de orde komen (art. 3:184 BW, art. 3:185 BW).

De dochters van X zijn wel derden, maar de eventuele vorderingen jegens hen zijn verjaard.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 13-09-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:3715

Zaaknummer: 200.167.433/01

Rechters: G.J. Driessen-Poortvliet, A.R. Sturhoofd en H.A. van den Berg

Wetsartikelen: 3:170 BW en 3:171 BW

RECHTSPRAAK

***Recht op inzage bankrekeningen na overlijden rekeninghouder.
Algemene bankvoorwaarde onredelijk bezwarend.***

Dochter X heeft een vordering op stiefmoeder krachtens het ouderlijke boedelverdelingstestament van vader (art. 4:1167 oud BW). Na stiefmoeders overlijden, geven haar erfgenamen X toestemming om 'onbeperkt informatie' in te winnen bij derden, waaronder banken, over de nalatenschap van stiefmoeder. Zo kan X haar onderbedelingsvordering en eventuele schending van de legitieme portie vaststellen.

De Rabobank weigert X inzage in bankrekeningen van vader en van stiefmoeder. Wat betreft rekeningen van vader wijst de Rabobank op haar algemene voorwaarden. Hierin staat dat de bank aan een rechtverkrijgende van een overleden rekeninghouder geen inlichtingen hoeft te geven over de periode voor het overlijden. Wat betreft rekeningen van stiefmoeder zouden alleen haar erfgenamen – dus niet X – zich rechtstreeks kunnen wenden tot de bank.

Volgens de rechtbank is stiefmoeders recht op inzage en afschrift overgegaan op haar erfgenamen (art. 4:182 lid 1 BW). De Rabobank gaat er ten onrechte aan voorbij dat zij dit recht, deze bevoegdheid, hebben kunnen overdragen aan X.

Wat betreft de inzage in vaders bankrekeningen toetst de rechtbank gemelde algemene voorwaarde ambtshalve aan artikel 6:233 BW (en Richtlijn 93/13/EEG). Er is sprake van een consumentenovereenkomst, zowel in verhouding tot vader en stiefmoeder als in verhouding tot hun erfgenamen. Volgens de rechtbank valt vooralsnog niet in te zien waarom een rekeninghouder bij leven zonder meer tot zeven jaar terug inzage kan vragen (art. 2:10 lid 1 en lid 3 BW), maar dat zijn erfgenamen genoeg moeten nemen met mededeling van het banksaldo per overlijdensdatum. Op deze wijze ontslaat de bank zich jegens de erfgenamen eenzijdig van elke verantwoordingsplicht voor het beheer en de administratie van de rekeningen, terwijl deze gegevens relatief eenvoudig zijn te verstrekken. Partijen krijgen de gelegenheid zich over dit ambtshalve aangestipte punt uit te laten.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 31-08-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:4719

Zaaknummer: 407741 / HA ZA 16-42

Rechters: J.F. Beens

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW, 2:10 BW, 4:182 BW en 6:233 BW